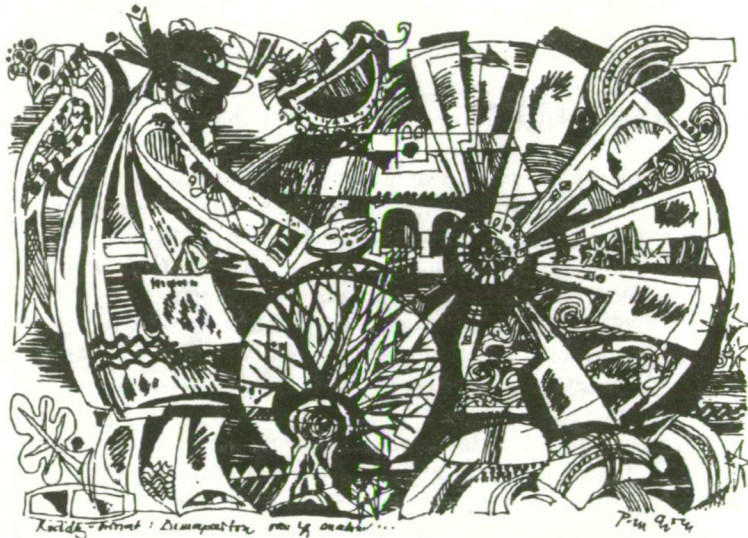

A mások idejét talán a sajátjánál is jobban tisztelte. Kísérletező buzgalmú művészeknek ezért szokta gyakran mondani: „Kísérletezni *otthon* kell.” A selejtes munka nem hasznosítani, hanem eldobni való: „10 000 virág, 1000 gyümölcs le hull, 100 érik meg. Nem adok el csupán lehullott almát. Inkább gödörbe dobom, ez a disznónak való.” (203) Bartókhoz úgy alkalmazkodott, hogy kettejük munkássága a lehető leg hatásosabban egészítse ki egymást: „A nagy, beláthatatlan munka érdekében: mindig hagytam, válassza, mit csinál kedvvel. Én vállaltam, ami maradt.” (212) Elhalasztotta a *Marosszéki táncok* megírását, mert a közös bemutatóra (Pest és Buda egyesítésének ötvenéves évfordulójára) Bartók a *Táncszvit* írását tervezte. Egyedül vállalta a magyar népzene történeti háttérének könyvtári kutatását, hogy Bartóknak ezzel ne kelljen foglalkoznia, hanem, hajlamai szerint, a szomszéd és távolabbi népek zenéjét gyűjttesse, rendszerezhesse. Világnyelvek kitűnő ismerete mellett Bartók románul, ő szlovákul tanult meg. (E példájuk követésével ma is bölcs, kezdeményező szerepet vállalhatnánk a szomszéd népekkel szemben!)

„A kor fennhéjázó eredetiséghajzásából kigyógyulva, azt kerestem, mi az a szilárd alap, amire mindenki felépítheti a maga eredetiségét, ha van.” (209) A szilárd alapot Magyarországon meg kellett teremteni, s annak újként is hasonlítani kellett a földhöz, melyből kinőtt. Kodály forradalmár volt, de nem szakított semmivel, ami a múltból használható. Tudományos és pedagógiai munkásságával, kompozícióinak történelmünkbe ágyazásával panorámát teremtett ott, ahol zenetörténeti szakadékok tátongtak. Ez avantgárd teljesítménynek sem csekély.

PAPP GYÖRGY: DUNAPARTON VAN EGY MALOM...